

Miroslav Holub
ANDĚL NA KOLEČKÁCH

Miroslav Holub

ANDĚL NA KOLEČKÁCH

2012

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Miroslav Holub – dědicové c/o DILIA, 1963

© Carpe diem, 2012

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

ISBN 978-80-87195-80-2

OBSAH

I. Co vidí letadlo	6
II. Pěším zakázáno	16
III. Přišli k městu	26
IV. Prázdný prostor	36
V. Stroj času	46
VI. Co děláme celý ten den	62
VII. Ti, co chtěli něčím hodit	80
VIII. No a co?	98
<i>Ediční poznámka</i>	112

Anděl na kolečkách

Poloreportáž z USA

I. Co vidí letadlo

Stručný návod, jak přistát v New Yorku

Tedy především: slunce zapadá už druhou hodinu, pomerančová šťáva sákne do šedivé vaty dole a moře v průrvách mezi mraky je černé a zlé. A ze západu, z nesmírné dálky, se vynoří několik jedovatých mušek táhnoucích bílé vlasové linky: tryskové stíhačky na stráží.

Pak je dole Nové Skotsko, pusté a kamenné.

A pak je nutno tryskový autobus DC 8 opatrně a kolébavě zatočit vlevo; mraky se rozpouštějí a v hloubce se vynoří černá pevnina. Jako rána na buben. Jako výstřel z děla. Pevnina s tisíci nervózníma třpytivýma mrkajícíma očima, s horečnatýma očima, s očima majáků, které blesknou každou druhou vteřinou, s očima reflektorů, s očima na štopkách, s očima na kupolích, s očima kontrolních věží, s očima na skalách, s očima radarových stanic, s hladovýma očkama, s očkama blahobytu

s tvýma očima šoku

s tvýma očima lobotomie

s tvýma očima elektrických výbojů

s tvýma očima samoty

(i s tvýma očima, koneckonců,

Allene Ginsbergu)

a v houstnoucí temnotě, v temnotě, jaká je uvnitř mozku, se rozlévají fluorescentní města jako vzpomínky, jako naděje, jako utkvělé představy, jako myšlenky jen tak, bělavě a modře a zeleně fluoreskující města, jimž podivuhodná soustavnost historie dala jména jako Boston a Nantucket a New London a New Haven a Norwalk –

lebeční kost kontinentu duní –

a pak už je nejvyšší čas jít dolů, tři obrovské spirály, při nichž DC 8 stojí na křídle a trysky se zatínají do drnčícího vzduchu, visíte ve světelném prostoru New Yorku, ano, není pochyby, příboj světél se blíží vpravo nebo vlevo, vře to, modravě, zelenavě, bíle a červeně, ulice, neóny, auta, už to není let, ale zarývání do silového pole tmy a výbojů, tak to asi vypadá v atomu nebo v galaxii, je to New York bez souřadnic, bez nahoře a dole, bez východu a západu, je to jako kyvadlový pohyb v ku-

lovém městě, v městě, které je ze všech stran, není to let,
ale pohlcování,

obrovská černá masa letadla se chvěje nad pulsujícím chřtánem a pak se vyrovnává vše, je nahoře a dole, kolem je obyčejné ploché večerní město, kde lidi zrovna sedají ke stolu, lehají na otoman, dívají se na strop, vycházejí na ulici, líbají se, vdechují tmou a vydechují světlo, a toto je letiště, probíháte nekonečnou loukou modrých světél a sedíte na zemi, jedete ke skleněným budovám, amplióny podávají nesčetná poselství všem i každému zvlášť, každý vytahuje lejstra a cpe se ven, což je přistání na letišti Idlewild, což je v New Yorku, což je v Americe, a vidím tedy,

že si Kolumbus

Ameriku nevymyslil –

jak říká Ferlinghetti.

No a co?

Tělnatá babička ve venkovském šátku, která spala do poslední chvíle, se hrabe z letadla před vámi, zaklíní se do dveří a nemůže sem ani tam, pokoušíte se ji vystrčit, drží za kufr, posléze vstupuje do Nového světa pozpátku, ale stewardka s první částí cestujících mezitím zmizela a druhá část, v jejímž čele se zcela neradi ocitáte, počne oddaně bloudit po betonu, po skladištích, po chodbách, kam je vstup přísně zakázán, je opětovně vykázána z budovy, aniž by kdokoli reptal a kdokoli podal pomocnou ruku, až konečně najdete správné dveře, kde skrze razítka, velmi namalované stewardky a nenamalované celníky jaksí automaticky, skleněnými halami a pohyblivými schody, jste vyvrženi do mrazivého prostoru, do mrazivé řeky světél valící vlny automobilů k Manhattanu.

A tato světla, tato písmena, tyto budovy a tito lidé jsou Amerika.

Pak už si jen najdete někoho známého nebo neznámého a zeptáte se: Tak co, taky tady včera přišlo?

Na vyhlídkové plošině letiště Idlewild

Skleněné dveře se automaticky otvírají, schody jedou nahoru, úředníci se automaticky usmívají, zaplatíte a jste automaticky cestujícím, kufry automaticky odjíždějí a vy si automaticky sednete do kavárny a sledujete na obrazovce odlety.

Nebo automaticky hodíte čtvrtdolar do turniketu a můžete jít na vyhlídkovou plošinu a na odlety koukat přímo. A automaticky hodit čtvrtdolar do ampliónku u zábradlí a poslouchat odletová a příletová hlášení letadel, pokyny kontrolní věže a vůbec všelikou rychlou a přesnou leteckou řeč. Na zábradlí plošiny je rozvinut plakát „Letadlo žen za mír“ a rojí se zde elegantní ženy se standartami a prapory. Jejich oči jsou plny zápalu a dobré vůle.

Jejich dítko zatím lítají po plošinách a naslouchají – dobře zásobeny čtvrtdolary – ampliónkům. Přiblížím se ke dvěma klukům, kteří si právě zaplatili a loví zvuky z éteru. Kluci se po mně obrazejí. Zjišťují, že je nebezpečí, že bych mohl poslouchat s nimi. Rychle a automaticky ampliónek vypínají. V jejich očích není stopy po dobré vůli. Rychle odcházím. Nemám rád oči bez stopy dobré vůle.

Blíží se déšť a elegantní ženy horempádem svinují standarty a svolávají dítko.

Jejich akce s letadlem za mír je nepochybně úctyhodná.

Bohužel asi tak hned nepochopí, že je jistá spojitost mezi tím, proti čemu bojují, a mezi zlyma očima jejich pacholat, která za svůj čtvrtdolar chtějí mít všechny zvuky světa pro sebe.

Rozhovor v Boeingu 707

V Memphisu startovalo letadlo za letadlem. Když se náš Astrojet odlepil, čekalo jich před rozjezdovým pásem sedm.

Muž vedle mne absolvoval svůj 296. let. Já svůj tři-
náctý. Ostatně měl frakturu nosní kosti po srážce letadla
s automobilem při 104. přistání.

Byl to zástupce firmy s tranzistorovými hodinkami.

– Co je to, zeptal jsem se.

Snažil se mi to vysvětlit.

Ptal se, jak by mohl navštívit Československo. Dopor-
učil jsem brněnský veletrh.

Nebo také dobu Pražského jara. To je takový hudební
festival, říkal jsem, spojil byste příjemné s užitečným.

– Hudební festival, řekl, co je to?

Snažil jsem se mu to vysvětlit.

Naprosto nemožná cesta z New Yorku do Paříže

Měl jsem letenku New York–Praha přes Kodaň a na
pondělí. Rozhodl jsem se však letět přes Paříž, tam zůstat
několik dní, a letět už v neděli.

– To je naprosto nemožné, řekla slečna v uniformě
v kanceláři SAS v Rockefellerově centru, v pátek před
tou nedělí. Dole pod okny příjemně šuměla Pátá avenue.
Zaváhal jsem.

Za chvíli řekla: – Přijďte, prosím, za dvě hodiny.

Přišel jsem za dvě hodiny. Bylo slunce a věže Rocke-
fellerova centra vypadaly jako skluzavky bronzových
andělů.

Slečna v uniformě mne už čekala.

Nabídla mi cigaretu.

Pak mi podala letenku New York–Paříž–Curych–Pra-
ha. Z New Yorku v neděli.

– V Paříži se můžete zastavit tři nebo pět dní, řekla.

– Bohužel budete muset přestupovat v Prestwicku
a v Londýně, řekla. – Přímo cestu nebylo možno sehnat.
Pak se ještě chvíli omlouvala.

V neděli mne dovezli na letiště Idlewild v New Yorku
a uvrhli do přepychových čekacích a jídelních prostor
jako rybičku do dobře založeného akvária.

Letadlo odstartovalo vzhledem k nějakým těm bou-

řím nad Atlantikem s dvouhodinovým zpožděním, až v jedenáct hodin v noci.

Letěli jsme dvě a půl hodiny potmě, ale pak už bylo ráno, v půl druhé v noci. Dole byly zlaté mraky, na obzoru roztavené slunce a nade mnou stewardka se snídání.

Nastavili jsme si hodinky o šest hodin dopředu a utřeli jsme si ruce v ručnicích s kolínskou vodou.

Pak jsme byli v Evropě a prorazili jsme mraky dolů, kde byl podle hlasu kapitána v ampliónu Prestwick, ve skutečnosti rozbourané moře, útesy, liják a cáry mlhy hnané jako ovce vlčím větrem s vyceněnými zuby.

Nicméně jsme za čtvrt hodiny přistáli v Prestwicku, který se liší jen tím, že kromě uvedených jevů je tam ještě nedozírná rozjezdová plocha, žlutá promočená tráva a několik letištních domečků. Skotsko, přesněji naprostý konec Skotska.

Sotva jsem vlezl do dřevěné čekárny, dostavila se dívka v uniformě a s velmi zkroušeným výrazem v tváři.

Upozornila mne, že společnost SAS telegraficky, leč upřímně lituje, že letadlo na Londýn nemohlo čekat.

Jsem zvyklý cestování: když mi někdo v čekárně řekne, že jsem zmeškal spojení, je mi jasno, že zde strávím jeden z tří set šedesáti pěti dní v roce. Zatvářil jsem se tedy také zkroušeně.

Dívka v uniformě však pravila dále, že společnost SAS (telegraficky) velmi lituje, ale že ve snaze šetřit můj čas mne dopraví neprodleně do Glasgowu, kde bude právě startovat jiné letadlo, jímž v Londýně stihnu spojení do Paříže.

A již se otevřely dveře a ukláněl se mladý skotský taxikář, s knírkem, slabým úsměvem a silně promoklý. A naložil mne a vezl mne starým skotským taxíkem třicet mil, přes pastviny a černá kamenná městečka (tak stará proti bílým městům americkým) do Glasgowu a na jiné letiště. Kdež byl telegram od společnosti SAS, aby mně byl poskytnut oběd podle vlastního výběru, a byl jsem naloděn do viscountu, který za deset minut odletěl do Londýna.

Na londýnském letišti byl vítr a v hale vyděšené vlaš-